

הפורום לקידום חוק פנסיה חובה :

מרכז אדוה, קו לעובד, המרכז לפלורליזם יהודי, האגודה לזכויות האזרח,

איגוד העובדים הסוציאליים

עשרת הדיברות של חוק פנסיה חובה

1. ערבות ממשלתית

פנסיה חובה היא הסדר ממלכתי. זה אומר שני דברים:

ראשית, שהממשלה היא המטילה חובה על העובדים לחסוך לעת זקנה ועל המעסיקים לתרום את חלקם לקופת הפנסיה של העובדים.

שנית, שהממשלה ערבה לזכויות הפנסיוניות של העובדים שחסכו בהוראתה, על ידי הבטחת רמה מינימלית לפנסיונרים העתידיים. חוק פנסיה חובה ללא ערבות ממשלתית הוא חוק ריק מתוכן.

באוקטובר 2003 עשתה הממשלה "רפורמה" בקרנות הפנסיה הותיקות והחדשות. במסגרת ה"רפורמה", הסירה הממשלה למעשה את הערבות הממשלתית שהייתה קיימת עד אז (רק עובדי המיגזר הציבורי ימשיכו ליהנות מערבות ממשלתית, כי הפנסיה שלהם היא תקציבית).

במצב שנוצר, אי אפשר לחוקק חוק פנסיה של ממש; ראשית כל יש להחזיר את הערבות הממשלתית. ניתן לעשות זאת על ידי קביעת רצפה לפנסיות. הרצפה יכולה להיות אחוז מסוים מהשכר הממוצע, למשל, 30% (אזי כל פנסיונר חבר בקרן פנסיה יידע בביטחון כי הוא יקבל הכנסה מינימלית של 46% מהשכר הממוצע (16% קצבת זקנה ועוד 30% פנסיה מהעבודה).

אף אחת מהצעות חוק פנסיה המונחות כיום על שולחן הכנסת אינה כוללת ערבות ממשלתית.

2. הגבלות על השקעות:

חוק פנסיה חובה חייב לקבוע הגבלות על השקעות כספי קרנות הפנסיה. סוג אחד של הגבלה: מניעת השקעה בתאגידים שאינם מכבדים זכויות עובדים (למשל, כאלה שאוסרים התארגנות עובדים או משלמים פחות משכר מינימום) ובתאגידים הפוגעים באיכות הסביבה. סוג אחר של הגבלה: מניעת השקעות ספקולטיביות.

חוק פנסיה חובה חייב לכלול מנגנון פיקוח על ההשקעות של קרנות הפנסיה.

אף אחת מהצעות חוק פנסיה המונחות כיום על שולחן הכנסת אינה כוללת הגבלות על השקעות של כספי

קרנות הפנסיה. בהצעתו של ח"כ רן כהן וכן בהצעות של ח"כ עמיר פרץ, אורית נוקד ומוחמד ברכה, מצוין כי השרים יהיו רשאים לקבוע הוראות בדבר, אך לא מצוין מה הן תהיינה.

ח"כ שאול יהלום הוא היחיד המציין כי "קרן הפנסיה תפעל לטובת עמיתה בלבד, לא תעדיף כל עניין וכל שיקול על פני טובת העמיתים ותנהג באמונה, בשקיפה ובזהירות ובמימנות, כפי שנאמן זהיר היה נוהג באותן נסיבות.

3. הגבלות על בעלי קרנות פנסיה: גובה עמלת הניהול

עדיף שקרנות הפנסיה תהיינה בבעלות חברות הפועלות ללא מטרות רווח. במקרה שהן כן נמצאות בבעלות של חברות הפועלות למען רווח, חובה להטיל הגבלות על גובה עמלות ניהול.

אף אחת מהצעות חוק פנסיה המונחות כיום על שולחן הכנסת אינה כוללת הגבלות על גובה דמי הניהול. בהצעות של ח"כ רן כהן, עמיר פרץ, אלי ישי, מוחמד ברכה ושאול יהלום, נקבע כי השרים יוכלו לקבוע את שיעור דמי הניהול.

4. הגבלות על בעלי קרנות פנסיה: המשך:

במקרה שקרן הפנסיה נמצאת בבעלות חברה הפועלת למטרת רווח, חייב לכלול בחוק הסדר המבטיח כי חלק מרווחי החברה יחולק בין המבוטחים, לשם שיפור הזכויות הפנסיוניות שלהם.

אף אחת מהצעות חוק פנסיה המונחות כיום על שולחן הכנסת אינה כוללת הגבלה שכזו על בעלי קרנות הפנסיה. העניין מוזכר כבדרך אגב בהצעתו של ח"כ רן כהן, כדבר אותו על השרים לקבוע בהוראותיהם.

5. מעבר חופשי בין הקרנות:

חוק פנסיה חובה חייב לקבוע אפשרות של מעבר חופשי בין קרנות ללא קנסות ותוך שמירת רצף הזכויות.

מרבית הצעות החוק המונחות כיום על שולחן הכנסת כוללות אפשרות מעבר בין הקרנות.

6. ביטוח למקרה של פירוק קרן הפנסיה, לפיצוי המבוטחים:

חוק פנסיה חובה חייב לכלול הסדרים ביטוחיים למקרה של התמוטטות קרן פנסיה, על מנת לשמור על זכויות המבוטחים.

אף אחת מהצעות חוק פנסיה המונחות כיום על שולחן הכנסת אינה קובעת חובת ביטוח של קרנות הפנסיה. ח"כ רן כהן, מוזמד ברכה ועמיר פרץ מתייחסים לנושא.

7. שוויון בין המינים:

חוק פנסיה חובה חייב להבטיח את זכויות הנשים. לעקרת הבית ולידועה בציבור שאינה עובדת מחוץ למשק ביתה צריכה להיות זכאות למחצית הפנסיה של הבעל.

אף אחת מהצעות חוק פנסיה המונחות כיום על שולחן הכנסת אינה קובעת הסדרי חלוקת הפנסיה בין בני זוג במקרה של פירוד.

8. פנסיה לכל העובדים/ות במשק:

חוק פנסיה חובה חייב לכלול הסדרים החלים על כל העובדים/ות בישראל, כולל מהגרי עבודה ועובדים פלסטינים.

אף אחת מהצעות חוק פנסיה המונחות כיום על שולחן הכנסת אינה קובעת פנסיה לכל.

9. השכר המבוטח לפנסיה = כל מרכיבי השכר:

חוק פנסיה חובה חייב לבטח את כל מרכיבי השכר, לא רק את "שכר הבסיס".

רצוי לבטח את כל מרכיבי השכר בביטוח חובה, עד לסכום של פעמיים השכר הממוצע במשק. מי שהכנסתם גבוהה מהסכום הזה יוכלו לבטח את היתר בביטוח מנהלים.

הצעת החוק של ח"כ אברהם הירשזון קובעת כי חובה לבטח רק את חלק השכר המשתווה לשיעור של 70% משכר המינימום.

הצעת ח"כ רן כהן מכלילה את רוב מרכיבי השכר.

10. הפרשות לקרן הפנסיה חייבות להיות מספיקות כדי להניב קצבת פנסיה נאותה:

ההפרשות של העובד והמעביד חייבות לעמוד, ביחד, על שיעור של לא פחות משיעור של 20% משכר העובד, כאשר העובד/ת מפריש 1/3 מזה והמעביד - 2/3.

ה"רפורמה" של 2003 הגדילה את ההפרשות של העובדים ושל המעבידים -- ובצדק.

ההצעות של ח"כ רן כהן, מוחמד ברכה, שאול יהלום ואבשלום וילן, עמיר פריץ ורן כהן מגדירות את ההפרשה לדמי ביטוח כדלהלן: 17.5% מההכנסה המבוטחת ישולמו על ידי המעביד והוא ינכה משכר העובד 5.5% מההכנסה המבוטחת.

הצעת חוק פנסיה חובה של ח"כ אברהם הירשזון קובעת הפרשה בשיעור של לא יותר 9.5% מהשכר המבוטח .

בדיקה אקטוארית שבוצעה על-ידי המשנה לנגיד בנק ישראל, פרופסור אביה ספיבק, העלתה כי עבור מי שמשכר שכר מינימום, הפרשה בשיעור שכזה תניב, אחרי 35 שנות עבודה, קצבת פנסיה שאינה עולה על 1,000 ש"ח בחודש -- סכום שממנו אי אפשר להתקיים .

לפרטים נוספים : מרכז אדוה, 5608871 -- 03.